hij later gekregen heeft. Hij was de zoon van arme lieden.

Zijne kinderjaren liepen voorbij zonder iets belangrijks. Zeer jong ging hij naar Amerika, waarheen zijn verlangen naar eerzucht en grootheid hem riepen. — Als matroos op een schip aangenomen voor den duur van den overtocht, ontscheepte hij te New-Orleans. Op het venster van eenen kruidenierswinkel las hij »A boy wanted." (Men vraagt een leerjongen) Nu trad hij binnen.

»Gij hebt een leerjongen noodig?" zei hij tot een oud man, die daar achter de toonbank bezig was met een blad te lezen.

De oude man hem over zijn bril beziende, antwoordde:

»Ja, maar wat kunt gij?"

»Wel, ik kan nog al goed schrijven?"

»Laat ons zien," zeide de kruidenier, terwijl hij zijn blad op zij legde. en den jongeling pen, papier en inkt voorlei. »Zie, op dien linnen zak staat de naam van H. M. Stanley, schrijf dien na."

De jongen schreef, en de kruidenier, wiens naam hij geschreven had, was tevreden over de proef; hij plaatste den kleinen Engelschman in zijn winkel en werd zoo met hem ingenomen, dat hij hem als zijn zoon aannam en hem zijn naam schonk.

En zoo werd John Rowland, Henry M. Stanley. —

Nu wij over Stanley spreken wil ik u nog iets verhalen van hem en wel in zijn eigen woorden. Hij zegt:

»In een der donkerste oogenblikken op mijn reis door Afrika, toen ik hopeloos verloren was zonder Gods tusschenkomst, deed ik in de eenzaamheid van het woud een gelofte, dat ik Gods hulp zou erkennen en belijden voor de menschen.

»Een stilte als van den dood omringde mij; het was middernacht; ik was verzwakt door krankheid, uitgeput van vermoeienis en wachtte met ongerustheid op mijn blanke en mijn zwarte metgezellen, wier lot mij onbekend was. In dezen toestand van lichamelijk en geestelijk lijden riep ik tot God om mij mijn volk terug te geven. En ziet, geen negen uren later steeg mijn blijdschap ten top. Onze mannen kwamen en mijn wensch was vervuld."

Wat ge ook vergeten moogt vrienden, onthoudt dat laatste; het leert ons zeer veel. Dat zult ge later nog beter inzien dan thans.

AAN VRAGERS.

Op een vraag omtrent *Achitofel*, die in Absaloms geschiedenis voorkomt, kunnen we antwoorden, dat de naam beteekent »Broeder der dwaasheid." Men meent wel eens, dat hij de grootvader was van Bathseba, Davids vrouw, en dat hij door haar tusschenkomst aan David's hof gekomen is. Van hem is ons overigens niet veel bekend. Niettegenstaande zijn naam was hij een wijs man, en de vertrouwde raadsman van David Doch hij ging over tot Absalom en stelde hem een plan voor, dat welberekend was om het leger van David te doen verslaan. Maar Husai was hem te slim af. Dit verbitterde Achitofel zoodanig, dat hij nu een ware »broeder der dwaasheid" werd, door zich met opzet en overleg te verhangen. Het eerste voorbeeld, in den Bijbel vermeld, van iemand, die zoo iets ontzettends als een zelfmoord heeft begaan.

VOOR WEETGRAGE LEZERS.

We hebben onlangs over 't lezen gesproken; doch daar behoort nog iets bij.

Men kan lezen op twee manieren. Of zóó, dat men er allereerst alleen zelf wat aan heeft, of wel zóó, dat ook anderen er wat van vernemen. Het eerste geschiedt meestal onhoorbaar, alleen met de oogen; het laatste hardop, zoodat oogen, mond en ooren bezig zijn. Vele menschen zijn zelfs aan de eerste wijze van lezen zoo gewend, dat zij iets niet zoo snel en goed begrijpen als zij 't hardop lezen, als wanneer zij 't alleen met de oogen doen. Bij hen die weinig lezen is 't net andersom.

Als ik nu eens den vrienden en vriendinnen vroeg: »Kunt gij al lezen?" dan zouden zeker de meesten antwoorden: »Dat is ook een vraag. Dat kon ik al vóór jaren. Hoe zou ik anders weten wat hier in de *Heraut* staat?"

En toch, weest niet te haastig en wordt niet boos, als ik u zeg, dat er misschien nog wel deze of gene is, die wezenlijk toch niet lezen kan. Ik bedoel dan de *tweede* soort van lezen, *hardop*. Want dat *goed* te doen, is een moeilijke kunst, en de meeste menschen verstaan die waarlijk niet.

Al kunt ge ook alle moeilijke woorden goed uitspreken; al hapert of stottert gij niet, slaat geen regels over en al huppelt gij niet over alle komma's en punten heen, toch is 't best mogelijk, dat ge nog een zeer slecht en vervelend lezer zijt. Dat komt daardoor dat iedereen denkt: ik kan lezen, en daarmee uit, zonder te vragen *hoe* hij het doet. Men is te vreden als men *zelf* maar vat wat er staat. Maar om te weten of gij werkelijk lezen kunt, moet gij te raad gaan bij hen, die u *hooren* lezen, en dan kon het wel zijn dat het u niet meeviel.

Intusschen wat iemand niet kent, kan hij leeren. En daarom willen we over die leeskunst nog gaarne eens spreken. Vooraf echter moeten we zeggen dat die *kunst* allereerst meebrengt *niet* kunstig of kunstmatig te lezen. De menschen b. v. die lezen: »Deze vroolijke jongens springen als de visschen in het water," vinden dat zeker heel kunstig, maar het is met dan belachelijk en leelijk ook. Wij moeten vooral *natuurlijk* lezen; dat is de eerste stap op den goeden weg.

HOOGENBIRK.

Ingezonden Stukken.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie*).

II.

Den WelEerw. Zeer Gel. heer Ds. J. T. C. WAGENER, V. D. M. te Antwerpen.

Weleerw. Zeer [illegible] heer!

Het [illegible] nd zijn, dat 10 maanden nadat de [illegible] ich geconstitueerd had, de kerkeraden d[illegible] volgenden »omzendbrief", gelijk men dit [illegible] elgie noemt, ontvingen:

»*Koningrijk [illegible]gie.*
Protestantsche eeredienst.

Namens de Evangelische Protestantsche kerken van het Koningrijk België, de voorzitter der Synode aan den eerw. kerkeraad van ....

Mijne heeren en zeer geachte broeders!

»De algemeen gevoelde behoefte om een leidend bestuur te hebben, wakende over de handhaving van orde en vrede en over de uitvoering der kerkelijke reglementen te midden der Protestantsche kerk in België, heeft ons een jaar geleden de gelukkige vereeniging gebracht, dat onderpand van kracht en heil voor de evangelische kerken des rijks.

De Synode, mij tot de eervolle bediening van voorzitter roepende, heeft mij ter zelfder tijd de verplichting opgelegd om te waken over alles wat aan de eene zijde aan haar bloei kan bevorderlijk zijn, en aan den anderen kant kan schadelijk zijn aan de ware belangen onzer kerken.

't Is dus noch de eigenliefde, noch eenige geest van heerschzucht, die mij aansporen u te onderrichten over eene zeer erge daadzaak, .t is slechts het gevoel van plicht, dat mij deze regelen in de pen geeft.

Gij zult u, M. H. en zeer waarde broeders, de woorden van onzen Heer herinneren: *Wee u ... gij omreist zee en land, om één jodengenoot te maken; en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der helle, tweemaal meer dan gij zijt.*

Welnu, dit grondbeginsel van het Evangelie legt ons allen eene wijze verdraagzaamheid op; wij moeten onze rechten verdedigen, onze omgeving verlichten, zooveel mogelijk het licht verspreiden, maar niet het geloof aanvallen van wie het dan ook zij.

»Er bestaat evenwel, Mijne Heeren, een genootschap, zich noemende »Belgisch Evangelisch," hetwelk tot doel heeft: »de evan»gelische waarheden in België te verbreiden »zonder eenig onderscheid van eeredienst." (Artikel 1 van de onderrichtingen, gegeven aan de arbeiders van dat genootschap).

»Dat genootschap verklaart (Art. 4) »dat »het niets vijandigs heeft voor de wettelijk »gevestigde kerken in België, maar dat zijn »comiteit, integendeel, overal waar dit kan »geschieden, wenscht mede te werken met de »predikanten dier kerken tot bevordering van »het Godsrijk en verbreiding van het zuivere »Evangelie."

»Dat genootschap, zich niet bepalende tot het zenden van »evangelisten" naar deze of gene plaats, om in woordenwisseling te treden met broeders, die den katholieken godsdienst belijden, werpt ook onrust in protestantsche gemeenten, die het niet noodig is te noemen.

»Uit deze daadzaken volgt:

1. dat vele katholieken dat genootschap met de Nationale Protestantsche Kerk verwarren;

2. Dat de banden van liefde en vereeniging verscheurd worden door de antichristelijke werkzaamheid van de arbeiders van dat genootschap in de plaatsen, waar wettelijk aangestelde predikanten zijn.

»'t Is dus onze plicht, om allereerst te *protesteeren* tegen dit grondbeginsel van *zoogenaamd evangelische propaganda*. Wij vragen dat men onze rechten en onze overtuiging eerbiedigen, laat ons dan insgelijks de rechten en de overtuiging onzer katholieke medeburgers eerbiedigen

»Dit protest, overgeleverd aan de regeering des konings, moet aan deze bewijzen, dat de Nationale Kerk, verre van deel te hebben aan een geest van bekeerlingenmakerij, vraagt om niet verward te worden met een bijzonder genootschap.

»Het moet daarbij tot de kennis van onze evangelische protestantsche gemeenten brengen, dat het bestuur van den protestantschen eeredienst in België de grondbeginselen van dat zoogenaamd Evangelisch Genootschap volstrekt niet deelt

»Wilt, mijne Heeren en zeer waarde Broeders, de broedergroeten aanvaarden van uw zeer toegenegen broeder:

»De Voorzitter der Belgische Synode
(*get*) A. ROEDIGER.

»*Verviers*, 21 Februari 1840.

»Bij bevelschrift, de algemeene Secretaris
(*get*) A. J. RICHARD."

Wordt het uit deze circulaire niet zoo duidelijk als glas, dat de organisatie die de Evangelische kerken ontvangen hadden als twee druppelen water gelijkt op die, welke de kerken der reformatie in Nederland in den jare 1816 werd opgedrongen? Nadat de Synode uiteengegaan is, nemen de voorzitter en de secretaris der Synode de vrijheid om eene circulaire tot de kerken die het Synodale juk op zich hebben genomen, om haar te zeggen dat zij protesteeren tegen den arbeid van de vereeniging die trachtte het Evangelie onder de Roomsche bevolking te verkondigen. En dit terwijl *vier* van de *zeven* predikanten leden waren van genoemd genootschap!

En wat was het gevolg? De bibliothecaris van den koning moest zich uit het comité voor de Evangelisatie terugtrekken, de heer Schalk, evangelist, werd door den directeur van openbare veiligheid uit het land verdreven; de heeren Dupont, Girard en Maton werden voor de commissarissen van politie hunner woonplaatsen geroepen, en op eene niet vriendelijke wijze in verhoor genomen. Waren het niet alle drie Franschen geweest, ze zouden zeker ook het land uitgezet zijn. Kennelijk was de toeleg van de synodale heeren, dat de regeering de predikanten, die leden waren van het Evangelisch genootschap, of van de vereeniging tot evangelisatie, — zou uitnoodigen om zich daarvan los te maken. Men vermoedde, dat de voorzitter en secretaris van het comité zich verstaan hadden met den ultramontaanschen minister van binnenlandsche zaken. Zeer te betreuren achten wij het, dat de vier predikanten met hunne gemeenten ziende waartoe de synodale organisatie, die zij pas aangenomen hadden, leiden kon, zich daarvan niet aanstonds losmaakten, al was dan ook aanstonds verlies van staatstractement het gevolg geweest. De ondergang van het Evangelisch genootschap, waarop het was toegelegd, werd echter verhoed.

U hecht er nog al gewicht aan, dat heeren predikanten volgens de *Code Protestant des Eglises Evangéliques de Belgique*, eene verklaring moeten onderteekenen, voor zij in uwe gemeenschap kunnen dienen. Doch u zal moeten toegeven, dat uw Statuut van 1839 geene kenmerkende en verbindende geloofsbelijdenis kent. Ik wil wel aannemen dat die gevorderde verklaring voor sommige predikanten in Nederland ook die nog door sommigen voor orthodox gehouden worden en ook willen worden, *te* sterk gekleurd is; doch in de laatste jaren komt het steeds meer aan den dag, dat de ethischen van de linkerzijde steeds meer naar het modernisme zwenken. In het stuk der Heilige Schrift huldigen zij meeningen, die door de woordvoerders der modernen als koren op hun molen, zeer worden toegejuicht.

Wat zij moeten belijden, die tot uwe kerkgemeenschap worden toegelaten is mij ten eenenmale onbekend. Doch het ligt nog versch in mijn geheugen, hoe een 12-tal jaren geleden *de Kerkeltjke Courant* de loftrompet opstak over de handeling van Ds. Pradez van Luik, die gesignaleerd werd als een orthodox predikant en die blijkens de gepubliceerde proces verbaux, vier familiën, die in de moderne of liberale leer waren onderwezen, met vreugde in zijne gemeente opnam. Ds. Pradez werd door het orgaan der Haagsche Synode om zijn verdraagzaamheid zeer geprezen, terwijl de rechtzinnige predikanten in Nederland vinnig werden doorgestreken, die in hunne eenvoudigheid van meening waren, dat rechtzinnigen en modernen niet in één kerkverband kunnen en mogen samenleven.

Gulweg gesproken, heeft het mij leed gedaan, den naam van den heer Pradez en den uwen te vinden als leden van het hoofd-comité van Evangelisatie, uitgaande van de kerkgemeenschappen die onder uwe Synode staan. Aldus was het althans acht jaren geleden.

Het is mij niet bekend of u hetgeen ik omtrent uwe kerkgemeenschap in dit blad schreef, in de vergadering uwer Synode heeft ter tafel gebracht. Is dit niet het geval geweest, dan hoop ik dat u dit in eene volgende vergadering doen zal. Niet omdat *mijne* woorden zoo gewichtig zijn, maar omdat daardoor wellicht de vraag aan de orde komt of de organisatie waaronder uwe kerken leven, overeenkomstig het Woord Gods is. Het deed mij genoegen, dat het woord »genootschap" op kerkelijk gebied uwe sympathie niet heeft, maar het is en blijft mijne overtuiging dat de vereeniging uwer kerken niet anders dan genootschappelijk heeten mag. Mocht het statuut van 1839 door 's Heeren genade nog eens verdwijnen!

Geloof mij met verschuldigde hoogachting,

Uw dienstw. dr.
W. F. A. WINCKEL.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

TWEETAL: Maassluis, J. Hania P. Jzn. te Oosterbierum en H. H. Veder te Schiedam.

BEROEPEN: Maassluis, J. Hania P. Izn. te Oosterbierum. — Franeker, J. Osenga te Gouda. — Harmelen, C. Ynzonides te Ouderkerk aan den IJssel. — Renkum, J. J. Westerbeek van Eerten te Mijdrecht.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

BEROEPEN: Oud-Vosmeer (eiland Tolen), C. S. Boss te Vrijhoeven Kapel en Sprang. — Middelburg, W. H. Oosten, cand. te Amsterdam. — Hazerswoude, C. B. Bavinck, cand. te Kampen. — Dokkum, Jongsma te Eelinge. — Ruinerwold G. Elzenga te Sneek. — Langerak, D. Koopmans, cand. te Dokkum. — Kralingen, G. de Braal te Dinteloord. — Beetgum (Friesl.), J. op 't Holt, cand. te Stadskanaal. — Medemblik, J. H. Laatsman, cand. te Zaandam.

BEDANKT: Bergen op Zoom, J. Middel te Baarland c. a. — Nieuw Appelscha, M. R. Veldman te Arum. — Brielle, H. Alting te Westbroek c. a.

Synodale Genootschapskerk.

ZESTALLEN: Amersfoort, F. H. J. Grundlehner te Delft. A. Couvé Az. te Zeist, P. H. Versteeg te St Pancras, M. Göpner te Harderwijk, G. I. de Hoest te Zutfen en E. A. Remb te Hengelo. — Loppersum J. Cremers te Hempens H. B. Belgesver te Niekerk, D. de Haas te Winsum H. Scholte te Oldeholtwolde, J. Schuttevaer te Giethoorn en G. Wijn te Bruinum.

DRIETAL: Amersfoort, A. Couvé te Zeist, M. Göpner te Harderwijk en F. H. J. Grundlehner te Delft.

TOEZEGGING VAN BEROEP: Franeker P. Jan. Proost te Koog aan de Zaan. — Aartswoud, J. Zeegers te Koedijk.

BEROEPEN: Warder, M. Buis laatst pred. in Ned. O. I. — Tjamsweer J. Pot te Dalfsen. — Nes c. a., H. Kijlstra te Engelum. — Aartswoud J. Zegers te Koedijk. — Wichmond, D. G. W. Muller Massis te Groesbeek. — Losser, H. Pos cand. te Utrecht. — Elburg, P. Bongers te Eemnes Buiten. — Den Ham (O.) J. Rijoenberg te Tzenaard. — Est, Otten te Joure. — Kamerik, P. Bongers te Eemnes Buiten. — Schraard (Fr.) en Wilnis (Utr.), J. L. Pieron te Halle. — Hoogmade G. J. Hulsman te Randwijk. — Hardegarijp, G. W. Heesen te Winterswijk. — Maarssen H. Doornveld te Huizen. — Terheide, W. Esveld te Brakel.

AANGENOMEN: Garsthuizen, W. Stoel, cand. te Burum. — Berlikum, J. L. Tichelaar te Staphorst. — Morra c. a., H. de Boer te Oosterwolde.

BEDANKT: Biezelinge c. a., J. B. T. Hugenholtz te Zuid Beierland. — Muiden, M. C. Lambers te Longerhouw c. a. — Wichmond, D. G. W. Muller Massis te Groesbeek. — Hoogeveen, A. H. de Klerck te Ridderkerk. — Ingen, A. B. Damsté te Oldenzaal. — Zaamslag N. de Jonge te Brussel. — Aalsmeer en Rhenen, I. Bolkestein te Ter Aar. — Hattem, G. Salomons te Nieuwe Pekela. — Wouterswoude (Friesl.) H. B. Leemans te Overlangbroek — St. Jangega, R. Jaarsma te Balk. — Opheusden, J. W. H. Kalkman, te Alfen aan den Rijn

Advertentiën.

Heden overleed alhier, na een langdurig lijden, in den ouderdom van 82 jaren, de WelEerw. ZeerGel. Heer
ALPHONSE PIERRE ANTOINE DU CLOUX,
emeritus predikant, weduwnaar van Mevrouw JACOBA WIERINA WESTENDORP.
Namens de familie:
Mr. R. T. MEES.
Bedum, 30 Juli 1890.

Gereformeerd Gymnasium.

Zij, die nog wenschen toegelaten te worden tot de 1ste of tot de 2de klasse van het **Gereformeerd Gymnasium**, moeten zich aanmelden vóór **27 Augustus** bij den ondergeteekende. Het toelatings-examen zal D. V. worden gehouden den **2 September**. De lessen beginnen **3 September**. Schoolgeld *f* **120** in 4 kwartalen, telkens bij het begin van het kwartaal te voldoen.
Dr. J. WOLTJER.
Amsterdam, 14 Aug. 1890.

Wordt gevraagd tegen primo Nov. in de **nieuwe Christ. school** te **Boven Smilde**, een positief Gereformeerd
HOOFDONDERWIJZER,
op nader overeen te komen salaris.
Sollicitanten gelieven zich aan te melden vóór 15 Sept. bij een der ondergeteekenden.
JAN W. DE VRIES.
D. HOGEWIND.

Tractaat van den Sabbath.
Historische dogmatische studie,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Prijs *f* 1.60. Gebonden *f* 2.10.
Amsterdam. J. A. WORMSER.

KERK-ORGELS.

Door een persoonlijk bezoek aan diverse orgelfabrieken te Parijs, kan onderget. nu de meest vertrouwbare inlichtingen geven en beveelt hij zich aan voor de levering van **KERK-ORGELS**, geheel volgens nieuw systeem vervaardigd en voor Nederland bovenal geschikt. Reeds werd een stuk geleverd, dat een bizonder krachtigen toon ontwikkelt en dan ook uitstekend voldoet. (Zie »Kerknieuws" *Standaard* 14 Augs.)

☞ H.H. Kerkbesturen, verlangt gij in uw kerk een hoogst solied en krachtig orgel, richt dan uwe orders of aanvragen om nadere inlichtingen aan:

MAR. BREEBAART,
23 Damrak 23, te Amsterdam.

Grootste importhandel van Amerik. Orgels, van de eenvoudigste soorten tot de hoogst elegante, voor Huiskamer en Salon.

Reeds 278 maal bekroond.

Catalogi op aanvrage franco.

Bij J. H. DUNK, te *Rotterdam*, verscheen:
HET GEBED
voor de
Volmaking der Gemeente.
Afscheidswoord uitgespr. op 27 Juli '90, door
Dr. W. GEESINK.
20 blz. roy. 8°. **30 Cent.**
Uitgeg. ten voordeele van de Nieuwe Oosterkerk.

Vroeger verscheen van denzelfden schrijver:
Calvinisten in Holland.
300 blz. *f* **1.95**, geb. *f* **2.50**.
Gideons Hervormingsdaad.
24 blz. gr. 8°. **25 Cent.**
Menschelijke wijsheid en goddelijke dwaasheid.
20 blz. roy. 8°. **30 Cent.**
Schets van de Gereform. geloofsleer.
15 bladz. **10 Cent.**
Beknopt overzicht van de
Geschiedenis der Nederd. Gereform. Kerken
in de 19de eeuw 92 blz. **50 Cent**

Photogr. Portret,
Cabinet formaat *f* **1** —, Album **50 Cent.**

De Geldigheid
van de
Oude Kerkenordening
der
Nederl. Gereformeerde Kerken.
REDE
gehouden bij de overdracht van het Rectoraat der Vrije Universiteit,
den 21sten October 1889,
DOOR
F. L. RUTGERS,
Theol. Dr. en Prof.
Met aanteekeningen en actestukken.
Prijs *f* 1.20.
Amsterdam. J. A. WORMSER.

Orgelhandel.
G. A. GOLDSCHMEDING,
Warmoesstraat 141, Amsterdam.
Groote en fijne sorteering, billijke prijzen, voordeelige conditiën, volledige garantie.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te *Amsterdam*.
„Is er aan de publieke Universiteit ten onzent plaats voor eene Faculteit der Theologie?"
REFERAAT voor de meeting, gehouden ter gelegenheid van de tiende jaarvergadering der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag, door
Dr. A. KUYPER.
Prijs *f* 0.60.

EEN UITNEMEND GESCHENK VOOR JONGELIEDEN
Een uitverkoren vat.
Het leven van Johannes Calvijn, aan het Nederlandsche volk verhaald.
Met voorrede van
Ds. J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL,
en portret van CALVIJN.
Prijs *f* 1.20, gebonden *f* 1.80.
Amsterdam. J. A. WORMSER.

Verschenen bij J. A. WORMSER, te *Amsterdam*:
Eenige Kameradviezen,
UIT DE JAREN 1874 EN 1875,
van
Dr. A. KUYPER.
INHOUD: I. Koloniale quaestie; II. Sociale quaestie; III. Electorale quaestie; IV. Onderwijs-quaestie; V Kerkelijke quaestie; VI Partijverhouding.
Prijs *f* 3.90.

Vrije Universiteit.

Het *Weekblad van het Recht*, waaraan de voornaamste rechtsgeleerden van ons land verbonden zijn, laat zich zeer gunstig uit over het referaat van Prof. Kuyper, gehouden op de jongste jaarvergadering, waarin hij de vraag behandelt, of er aan onze Overheids Hoogescholen ook plaats is voor eene theologische faculteit, en tot de slotsom komt, dat zulks niet het geval is. De redactie van genoemd weekblad is het geheel eens, dat het onrechtvaardig is, dat het geld der geheele burgerij worde gebruikt, om predikanten op te leiden voor een enkel kerkgenootschap, evenals ook in 1876 Minister Heemskerk dit onrecht met kracht heeft bestreden. Wonderlijk is het, dat, hetgeen uit het oogpunt van recht bezien, zoo algemeene afkeuring vindt, toch met zooveel kracht gehandhaafd wordt door zulk een groote partij in ons land, te samengesteld uit de meest heterogene bestanddeelen. Het Hervormd kerkgenootschap moet gehandhaafd en gesteund worden, en daaraan werken mede ook zij, die de kerk reeds lang den rug hebben toegekeerd, en er geen voet meer plegen te zetten. Hiervoor moet een oorzaak zijn, of liever hiervoor zijn verschillende oorzaken; *maar de eere Gods is zeker niet de bewegreden*, want dan zou men angstvallig vragen naar de *richting*, waarin de aanstaande predikanten worden opgeleid, en men zou, hoe gaarne men ook het Hervormd kerkgenootschap zag bloeien, toch niet kunnen dulden, dat de aanstaande predikanten onderwezen wierden door hoogleeraren, die hen stelselmatig van het geloof afbrengen. Nu weten wij, dat de Schrift zegt: »Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde", en op grond daarvan bestrijden wij met alle kracht dezen diep zondigen toestand, en kunnen wij eerst dan eerbied hebben voor hen, die *zeggen* het heil en den bloei der kerk van Christus te bevorderen, wanneer zij ophouden met de opleiding der predikanten aan de Overheids Hoogescholen voor te staan, en een opleiding naar den Woorde Gods in het leven roepen, die dan natuurlijk niet meer met staatsgeld (d. i. met geld der geheele burgerij, ook het onze) wordt bekostigd, doch uit eigen middelen wordt bestreden. God geve, dat die tijd nog eens moge aanbreken. Het ziet er nu nog niet naar uit. Integendeel, openbaart zich meer en meer onder de voorstanders van het Hervormd genootschap een gevoel van voldaanheid over de toestanden, dat aanleiding geeft tot droefheid en beschaamdheid des aangezichts voor den Heere.

Gelukkig heeft de Heere ons op andere wegen geleid, en ons oog voor deze ergernis doen opengaan. Dit is een onuitsprekelijke genade, waarvoor wij Hem slechts ootmoedig hebben te danken, en waarop wij ons nimmer mogen verheffen. Waarlijk, het was niet onze trouw, die ons daartoe deed komen, doch enkel Zijn genadig welbehagen. Maar daarom ook rust op ons de duurste verplichting op dien weg met ernst en kracht voort te gaan, en de handen niet slap te laten hangen, maar van den Heere te bidden, dat Hij vooral ook zijne geestelijke zegeningen vermeerdere en onze hoogleeraren en studenten vervulle met zijnen Geest.

W. HOVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan contributiën: Door den heer T. Beverloo te Delfshaven, *f* 1.50; van J. v. R. te A. *f* 5; door den heer C. J. Boezaart te Haarlemmermeer, *f* 25.65; **aan collecten:** Van de Ned. Geref. kerk te Schettens, *f* 16.47; Ned. Geref. kerk te Heinenoord, *f* 21.50; **aan schenkingen:** door den heer T. Beverloo, van O. P. *f* 2.50; van Mej. C. v. Z. *f* 1, samen *f* 3.50; door Ds. J. van der Velden te Maasland, *f* 2; door den heer Jb. van Oversteeg van Mr. S. te Neerlangbr. *f* 40; Mej. Gez. Joustra te Sneek, uit een busje, *f* 1; door Ds. Schaafsma te Delfshaven, uit Kralingen, *f* 1; gevonden in de coll. »Boomslootkerk" *f* 2.

Voor het Hospitium:

Door Ds. J. D. van der Velden te Maasland, *f* 1; uit het busje van Mej. Gez. Joustra te Sneek, *f* 1.

Voor de Medische faculteit:

Uit het busje van Mej. Gez. Joustra te Sneek *f* 1.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. B. de Hartog ingekomen: collecte van de Ned. Geref. kerk te Baarn *f* 16.43½; door Ds. J. D. van der Velden te Maasland *f* 2; W. T. te R. *f* 2.50; Jufr. L. te R. *f* 1; H. te R. *f* 10; P. J. W. te H. *f* 2; van P. G. te A. voor het laten lezen van de *Heraut* *f* 2.50; uit het busje van mej. gez. J. te S. *f* 1; uit het busje van J. v. d. Zw. te V. *f* 4.50; door G. W. van de Chr. Jongel. vereeniging. te H. J. A. *f* 3; door G. J. W. van J. O. te D. *f* 5.

S. J. SEEFAT, *penningmeester*.
Hilversum.

Verschenen bij **H. TEN HOOVE**, te **Utrecht**:
Eliza de Profeet.
VEERTIG LEERREDENEN
VAN
Dr. F. W. KRUMMACHER,
in leven Gereformeerd Predikant te Elberfeld.
TWEEDE DRUK.
Dit werk is sinds lang uitverkocht en wordt nog veel gevraagd. Het zal thans verschijnen in 18 afleveringen à **f 0.25**, zoodat het geheel niet meer dan slechts **f 4.50** zal kosten.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106 AMSTERDAM.